

Steenmarterbeheerplan Gemeente Dalfsen 2017-2023

Versie: Definitief
Datum: November 2017
Project: Actualisatie Steenmarterbeheerplan
Auteur: P. Nieuwland, M. van der Werf

Gemeente Dalfsen
p: Postbus 35
7720 AA Dalfsen
t: 14 0529
e: gemeente@dalfsen.nl
w: www.dalfsen.nl

De steenmarter is een beschermde diersoort die zich de laatste jaren veel verspreid in Oost en Midden-Nederland. Het aantal meldingen van overlast van de steenmarter is in de laatste jaren afgenomen. De steenmarter is een beschermde diersoort op basis van de Wet Natuurbescherming (WN). Deze wet vervangt sinds 1 januari 2017 de Flora- en Faunawet. Het uitgangspunt van de wet is dat er geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren en planten. Dit faunabeheerplan is daarom gericht op maatregelen die schade en overlast van en door steenmarters voorkomen. Maatregelen gericht op het storen van een (vaste) rust- of verblijfplaats en het wegvangen en uitzetten van steenmarters zijn ontheffingsplichtig. Deze maatregelen moeten uitgevoerd door een gecertificeerd faunabeheerbedrijf. De gemeente is sinds 2002 verantwoordelijk voor registreren van meldingen en het adviseren aan haar inwoners met betrekking tot de overlast door steenmarters. Daarnaast is de gemeente Dalfsen bevoegd gezag voor de aanvraag van een ontheffing voor het wegvangen van steenmarters in gebouwen binnen de bebouwde kom. Buiten de bebouwde kom is de Faunabeheereenheid Overijssel hiervoor bevoegd. Deze ontheffing is 5 jaar geldig. Hiervoor is een beheerplan noodzakelijk. Dit beheerplan moet worden goedgekeurd door Gedeputeerde Staten (GS) van de Provincie Overijssel. Maatregelen die in het kader van de ontheffing genomen worden dienen op voorhand aangemeld te worden bij de provinciaal toezichthouder.

Maatregelen die genomen worden dienen altijd gericht te zijn op het voorkomen van overlast en schade, en niet op het bestrijden van de steenmarter zelf. Maatregelen om schade te voorkomen verschillen per situatie. Onderscheid wordt gemaakt in huismarters, automarters en roofmarters. De ontheffing is alleen van toepassing op het voorkomen van overlast door huismarters (schade in woningen en gebouwen). Bij de overige twee soorten geldt dat eigenaren schade en overlast zelf moeten voorkomen.

Bij huismarters zijn maatregelen in eerste instantie gericht op het ontoegankelijk maken van het gebouw. Hierbij worden twee soorten onderscheiden:

- Het afsluiten van toegangswegen naar gebouwen.
- Het dichteren van entrees van het gebouw zelf.

De eerste maatregelen zijn veelal eenvoudig uit te voeren door eigenaren zelf. Hiervoor is geen ontheffing nodig. De tweede maatregel is complexer en is wel ontheffingsplichtig. Hierbij wordt de (vaste) rust- of verblijfplaats van een steenmarter verstoord.

In uiterste gevallen is het mogelijk dat steenmarters worden weggevangen. Hiervoor wordt alleen toestemming gegeven in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid. Bij het wegvangen moeten ook altijd werende maatregelen worden genomen, zoals het dichteren van toegangswegen en entrees van gebouwen. Tevens moeten er mitigerende maatregelen (aanbrengen van vervangende rust- en verblijfplaatsen) worden genomen bij het wegvangen van marters.

De gemeente is voor burgers het eerste aanspreekpunt bij overlast van steenmarters. In dit beheerplan is een procedure opgesteld waarbij alle meldingen worden geregistreerd. Wanneer bij deze melding blijkt dat er sprake is van overlast binnen een woning (en er dus sprake is van een rust- of verblijfplaats) wordt aangegeven wat wel en niet door bewoners zelf gedaan mag worden. Bij maatregelen die niet door bewoners zelf gedaan mogen worden zal een gecertificeerd faunabeheerbedrijf ingeschakeld moeten worden. De gemeente Dalfsen informeert hierover doormiddel van informatie op de website, telefonisch of op locatie. Voor de adviezen worden geen kosten in rekening gebracht aan bewoners. Eventuele kosten die voortvloeien uit het nemen van maatregelen komen ten laste van de bewoners.

Samenvatting	3
1. Inleiding	5
2. Evaluatie 2012-2017	5
2.1 Inleiding	6
2.2 Meldingen tussen 2012-2017	6
2.3 Communicatie	6
2.4 Aandachtspunten	7
3. Wettelijk kader	8
3.1 Wet Natuurbescherming	8
3.2 Ontheffing	8
3.3 Toetsingscriteria	9
3.4 Toetsing (dreigende) overlast en schade	9
3.5 Toetsing treffen preventieve maatregelen	9
4. Uitgangspunten en organisatie gemeente Dalfsen	10
4.1 Rol gemeente	10
4.2 Procedure afhandeling en registratie meldingen	10
4.3 Procedure gebruik ontheffingen	10
5. Schadebestrijding	11
6. Kosten	15

1. Inleiding

Aanleiding

De steenmarter neemt in aantal toe. In de jaren zeventig kwam de steenmarter bijna niet meer voor in Nederland. Door de beschermde status gaat het de laatste jaren weer goed met de steenmarter. De steenmarter heeft zich aangepast aan nieuwe omstandigheden en komt voor in het landelijk gebied, maar ook in de bebouwde kom. De steenmarter kan echter ook overlast veroorzaken. De steenmarter is een beschermde diersoort op basis van de Wet Natuurbescherming (WN). Deze wet vervangt sinds 1 januari 2017 de Flora- en Faunawet. Het uitgangspunt van de wet is dat er geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren en planten. De gemeente heeft de mogelijkheid om een ontheffing voor de duur van 5 jaar aan te vragen bij de gedeputeerde staten. GS Overijssel vraagt de gemeenten om een beheerplan op te stellen voor vergunning van de ontheffing. Is er geen beheerplan, dan zal per melding een ontheffing worden aangevraagd. Vanwege het toenemende aantal meldingen heeft de gemeente Dalfsen in 2012 besloten een steenmarterbeheerplan op te stellen. Dit beheerplan een geactualiseerde versie van het in 2012 opgestelde beheerplan.

Doelstelling

Het steenmarterbeheerplan heeft tot doel: het geven van inzicht in de aanpak en de procedure met betrekking tot het voorkomen en opheffen van overlast door steenmarters.

De voordelen van een beheerplan zijn:

- Een planmatige aanpak die inzicht heeft voor een ieder op welke wijze de gemeente omgaat met steenmarteroverlast
- Duidelijkheid in de verantwoordelijkheden van de betrokkenen met betrekking tot de steenmarteroverlast
- Op basis van een goedgekeurd beheerplan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen met een geldigheidsduur van 5 jaar.

De voordelen van een ontheffing zijn:

- Dit is efficiënter dan per geval ontheffing aanvragen.
- Er kan op basis van de ontheffing snel gewerkt worden.
- Er kan sneller worden ingespeeld op de melding van een bewoner of bedrijf.
- Er is bij de vaststelling bezwaar en beroep mogelijk bij de ontheffingsverlener, de provincie, en niet tegen elke individuele ontheffing. Dit versnelt de aanpak van de overlast.

Hoewel het steenmarterbeheerplan een procedureregeling bevat, draagt het plan bij aan het streven naar deregulering. Met dit plan is er geen regeling en ontheffing per melding meer nodig. Ook worden inwoners binnen de bebouwde kom niet meer naar verschillende instanties gestuurd.

Leeswijzer

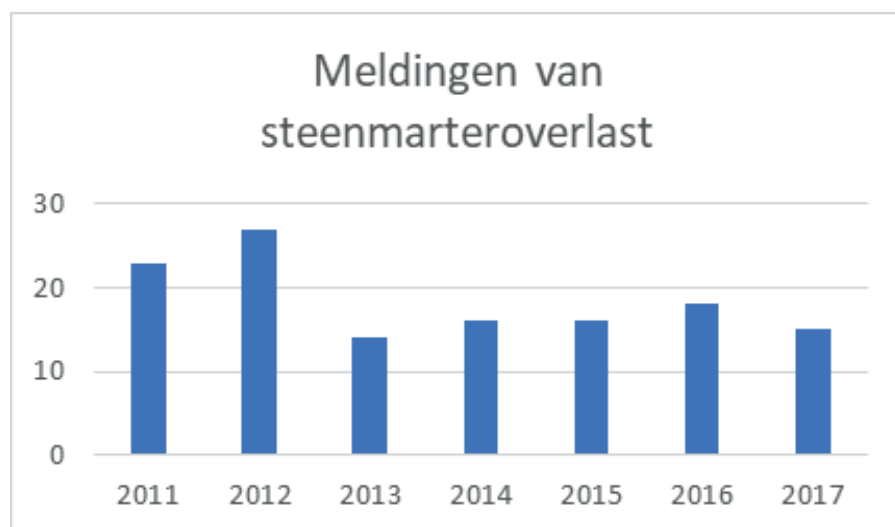
In het tweede hoofdstuk van dit beheerplan is een evaluatie opgenomen van het Steenmarterbeheerplan (2012-2017). Het derde hoofdstuk gaat in op het wettelijk kader met hierin de beleidsregels vanuit de nieuwe natuurwet. De uitgangspunten die de gemeente Dalfsen heeft opgesteld en de organisatie die hierbij is opgesteld zijn opgenomen in het vierde hoofdstuk. In het vijfde hoofdstuk zijn uitgangspunten opgenomen over schadebestrijding. Tot slot is er een hoofdstuk over adviseringskosten en kosten voor de betreffende maatregelen in dit beheerplan opgenomen (hoofdstuk zes).

2.1 Inleiding

De gemeente heeft in 2012 een Steenmarterbeheerplan opgesteld. Daarnaast is er in 2012 een ontheffing ex artikel 68 van de flora en faunawet verleend door de provincie Overijssel. Dit beheerplan is jaarlijks geëvalueerd, deze evaluaties zijn als een collegeadvies aan het B&W voorgelegd. Het doel van dit advies was om inzicht te krijgen in het aantal meldingen, daarnaast werden eventuele ontwikkelingen met betrekking tot de steenmarter van het afgelopen jaar besproken. In de voorstellen werd geadviseerd om het aantal meldingen/klachten van overlast door de steenmarter voor kennisgeving aan te nemen en de gemeenteraad via het raadsinformatiesysteem te informeren over de evaluatie overlast steenmarters.

2.2 Meldingen tussen 2012 en 2017

Het aantal meldingen is sinds 2011 bijgehouden, het aantal meldingen van overlast is de afgelopen jaren vrij stabiel geworden. Ten opzichte van het aantal meldingen in 2011 en 2012 zijn de meldingen van de afgelopen jaren sterk afgenomen. In 2012 heeft de gemeente 27 meldingen ontvangen van overlast, daar waar het er in 2011 23 waren. Tussen 2013 en 2017 heeft de gemeente tussen de 14 en 18 meldingen per jaar ontvangen. Het overzicht geeft het aantal meldingen per jaar weer, vanaf 2011. De gecertificeerde medewerkers van de gemeente vermoeden dat het aantal meldingen vanaf 2013 stabiel is geworden doordat alle aanwezige territoria bezet zijn geraakt en doordat inwoners gewend raken aan de steenmarter.

Tussen 2012 en 2017 zijn er geen verzoeken tot schadevergoeding toegewezen. Ook zijn er geen verzoeken geweest om gebruik te maken van de mogelijkheid om de steenmarter te verplaatsen (de ontheffing). In de betreffende jaren is er geen aanleiding geweest om het gemeentelijke beleid te veranderen, mede doordat de beschermde status van de steenmarter ongewijzigd is gebleven.

2.3 Communicatie

Inwoners van de gemeente Dalfsen hebben duidelijke handvaten gekregen hoe zij kunnen omgaan met de overlast die de steenmarter veroorzaakt kunnen voorkomen. De volgende middelen zijn in de loop der jaren ingezet:

- Telefonisch advies of een huisbezoek voor advies bij overlast door de wijkteammedewerker
- Een publieksfolder
- Vermeldingen in de kernpunten
- Steenmartermeldpunt via gemeentelijke website met daarop een verwijzing naar de website van de zoogdierenvereniging

2.4 Aandachtspunten actualisatie

- Er is geen duidelijkheid over de wijze van registreren van diverse soorten meldingen. Ook is onduidelijkheid over welke meldingen wel en niet geregistreerd moeten worden. Er is onderscheid in procedures rondom meldingen waarbij wel/geen advies wordt gegeven en meldingen waarbij gebruik gemaakt gaat worden van de ontheffing.
- De wetgeving is veranderd van flora en fauna wet naar wet natuurbescherming. Evt. consequenties in beeld brengen.
- Er is geen behoefte meer aan het ontvangen van meldingen over signalering. Alle territoria zijn namelijk bezet door steenmarters.
- De publieksinformatie (website en folder) is erg uitgebreid en algemeen. Deze kan compacter en beter worden afgestemd op het gemeentelijk beleid.
- Er is mogelijkheid voor onze inwoners om “onder voorwaarden” gebruik te maken van de gemeentelijke ontheffing voor het verplaatsen van huismarters. Deze mogelijkheid is onderbelicht gebleven in de communicatie naar onze inwoners. De toetsingscriteria voor gebruik ontheffing duidelijker formuleren en communiceren.
- De rol van de gemeente en de verantwoordelijkheid van degene die overlast ervaart duidelijk toelichten naar onze inwoners.

3.1 Wet Natuurbescherming

De steenmarter is een beschermde diersoort op basis van de Wet Natuurbescherming (WN). Deze wet vervangt sinds 1 januari 2017 de Flora- en Faunawet. Het uitgangspunt van de wet is dat er geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan.

Enkele passages uit de Wet natuurbescherming die betrekking hebben op het beschermingsregime 'andere soorten' zoals de steenmarter zijn opgenomen in de tweede bijlage van dit beheerplan.

De wet kent drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn;
2. Soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Voor elke categorie zijn aparte verboden opgesteld. De steenmarter valt onder de laatste categorie soorten en daarvoor geldt dat het verboden is om ze te vangen of te doden (WN, 3.10, 1a). Ook mogen de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen niet opzettelijk worden beschadigd of vernield (WN 3.10, 1b).

3.2 Ontheffing

Gedeputeerde Staten van Overijssel kunnen om verscheidene redenen een ontheffing verlenen voor het vangen en verplaatsen van de steenmarter (WN 3.17, 1c). Dit kan per geval, maar ook kan er op voorhand een ontheffing voor 5 jaar worden afgegeven, mits de gemeente over een steenmarterbeheerplan beschikt.

De gemeente Dalfsen heeft in 2012 een dergelijk beheerplan opgesteld en naar aanleiding daarvan een meerjarige ontheffing gekregen. Deze loopt in november 2017 af. Op basis van dit aangepaste Steenmarterbeheerplan wordt een nieuwe ontheffing voor 5 jaar aangevraagd. GS publiceren de ontheffing en sturen een afschrift aan het Ministerie van Economische Zaken. In de ontheffing is vastgelegd welke middelen mogen worden gebruikt om de steenmarter te vangen.

3.3 Toetsingscriteria

In de wet natuurbescherming zijn toetsingscriteria opgenomen over onder andere schade en overlast en het treffen van preventieve maatregelen. De gemeente Dalfsen hanteert deze criteria wanneer er wordt voorgenomen gebruik te maken van de provinciale ontheffing.

De algemene criteria zijn:

1. Alleen als er geen andere bevredigde oplossing voor de handeling mogelijk is;
2. Er moet een in de wet genoemd belang zijn. Deze belangen, bijvoorbeeld ter voorkoming van schade of overlast, zijn voor de verschillende beschermingsregimes apart vastgelegd;
3. De ingreep mag geen afbreuk doen aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

3.4 Toetsing (dreigende) overlast en schade

De belangen waaronder Gedeputeerde Staten een ontheffing voor het vangen van de steenmarter kunnen verlenen staan in artikel 3.10 lid 2b van de Wet natuurbescherming. Van deze ontheffing kan daarom pas gebruik gemaakt worden indien er schade of overlast is.

Onder schade aan gebouwen en roerende zaken moet gedacht worden aan krabben en/of bijten aan voorwerpen van hout en kunststof. Of schade door vervuiling van ruimtes in gebouwen, of goederen in die gebouwen, door ophoping van prooiresten in combinatie met ontlasting.

Bij overlast moet gedacht worden aan overlast door ernstige geurhinder en/of geluidsoverlast door dieren in woningen.

3.5 Toetsing treffen van preventieve maatregelen

Het wegvangen van een steenmarter is een uiterste maatregel om schade en overlast te voorkomen. Daarom moet er ten eerste uitputtend gezocht zijn naar alternatieve maatregelen om de steenmarter buiten het gebouw te krijgen en te houden. Dit houdt in dat in de ruimtes in het gebouw waar steenmarters verblijven, maatregelen getroffen moeten zijn die steenmarters verjagen (bv. een bewegingsmelder gecombineerd met een fluittoon). En ten tweede moeten, als de steenmarters uit het gebouw verjaagd zijn, alle mogelijk haalbare maatregelen getroffen zijn aan, in en om het gebouw, waardoor de steenmarter niet meer binnen kan dringen.

4.1 Rol gemeente

De maatregelen die wij als gemeente nemen bestaan hoofdzakelijk uit het voorkomen van schade en overlast en niet uit het bestrijden van de steenmarter zelf, in hoofdzaak heeft de gemeente dus alleen een adviserende rol naar haar burgers toe.

De gemeentelijke taken die voortkomen uit nationaal- en regionaal (2002) bestaan uit:

- Registreren van meldingen betreffende overlast van steenmarters voor de hele gemeente.
- Adviesrol bij overlast aan melders voor de hele gemeente.
- Bevoegde instantie om ontheffing aan te vragen bij GS, binnen de bebouwde kom (of melden aan toezichthouder indien gebruik wordt gemaakt van een vastgesteld beheerplan)
- De gemeente is als ontheffingshouder verantwoordelijk voor het gebruik van de ontheffing en de naleving van de voorschriften waaronder zij is verleend. De verantwoordelijkheid van de gemeente laat onverlet dat de ontheffingsgebruiker strafrechtelijk kan worden vervolgd bij overtreding van deze ontheffing.
- De gemeente mag de in deze ontheffing genoemde handelingen middels een machtiging uit laten voeren door derden. Voorwaarde is dat deze derden gecertificeerd zijn in de bestrijding van steenmarters door de Stichting Vakopleiding Ongediertebestrijding of een vergelijkbare opleiding.

Binnen de gemeente Dalfsen is de afdeling Openbare Ruimte verantwoordelijk voor aangelegenheden betreffende het onderhoud en beheer van het openbaar gebied. Daaronder valt tevens het beheer en de schadebestrijding van diersoorten. Wanneer burgers overlast ondervinden van de steenmarter kunnen zij informatie krijgen via de website van de gemeente Dalfsen. Meldingen komen telefonisch of via de website binnen. Zo krijgt de gemeente inzicht in de grootte van het probleem binnen de gemeente. Bij telefonische meldingen wordt de melder doorverbonden met de medewerker van de buitendienst. Indien gewenst worden de melders die een melding via de website hebben gedaan ook teruggebeld.

4.2 Procedure afhandeling en registratie van de meldingen

De meldingen van een particulier of bedrijf komen binnen bij het Klant Contact Centrum. Het algemene telefoonnummer is 14 0529, de gemeente kan ook bereikt worden via het e-mailadres: gemeente@dalfsen.nl. Hier worden meldingen geregistreerd en doorgestuurd naar de medewerker van de buitendienst. Hij/zij controleert of de overlast ook daadwerkelijk door de steenmarter wordt veroorzaakt. Vervolgens beoordeeld hij/zij de mate van overlast en geeft advies over het nemen van werende maatregelen. Als laatste spreekt hij/zij af of bewoners zelf werende maatregelen kunnen nemen of dat er een gecertificeerd faunabeheerbedrijf door de bewoners moet worden ingeschakeld. Een voorbeeld van een registratieformulier is te vinden in de zesde bijlage.

4.3 Procedure gebruik ontheffingen

De gemeente heeft toetsingscriteria opgesteld wanneer er wordt overgegaan tot het gebruik maken van de ontheffing, deze criteria zijn opgenomen in hoofdstuk drie. Bij ernstige overlast en belangrijke aantoonbare schade wordt gebruik gemaakt van de ontheffing voor het verjagen respectievelijk vangen en uitzetten van steenmarters. Het voorgenomen gebruik van de ontheffing wordt gemeld bij de provinciale toezichthouder. Deze melding wordt gedaan door de beleidsmedewerker. Na toestemming van de provinciale toezichthouder worden de dieren door een extern gespecialiseerd bedrijf gevangen met een vangkooi en worden werende maatregelen genomen. De dieren moeten in een straal van 100 meter worden losgelaten. Als de steenmarters worden of zijn weggevangen wordt de woning “steenmarterproof” gemaakt. Er wordt een rapportage van bevindingen gemaakt. Een kopie van deze rapportage wordt aan de provincie verzonden. De rapportage gaat naar het archief.

5. Schadebestrijding

De steenmarter is een beschermde inheemse diersoort die zonder ontheffing niet gedood, gevangen, verjaagd of verstoord mag worden. In de meeste gevallen ervaren bewoners overlast wanneer een steenmarter binnen een woning een rust- of verblijfplaats heeft. Maatregelen dienen hierbij te zijn gericht op het voorkomen van schade en het opheffen van de rust- of verblijfplaats. Dit kan door toegangswegen naar gebouwen en entrees van gebouwen die geschikt zijn voor de steenmarter op te heffen.

Weren door afsluiten van toegangswegen

Door toegangswegen naar gebouwen en entrees en openingen in gebouwen te dichtten kan de toegang naar een rust- of verblijfplaats voor de steenmarter worden opgeheven. Omdat de 'vaste rust- of verblijfplaats' dan wordt verstoord is een ontheffing van de Natuurwet noodzakelijk.

Voor het afsluiten van toegangswegen gelden een aantal randvoorwaarden.

1. Er moet zorgvuldig worden vastgesteld dat de overlast of schade door steenmarters plaatsvindt. Dit wordt gedaan door bij het bezoek.
2. Er moet worden vastgesteld dat bij het afsluiten van toegangswegen geen steenmarters binnen zijn. De kans op afwezigheid is het hoogst tussen zonsondergang en zonsopgang en onder goede weersomstandigheden, wanneer de dieren op pad gaan om te foerageren en hun territoriale patrouilles. Een marter kan dan 4 tot 8 uur weg zijn. Men kan posten om de marter het gebouw te zien verlaten. Voor meer zekerheid over het binnen- of buitentreden kan echter ook de 'prop-methode' worden gebruikt. Dit is het losjes dichtproppen van mogelijke entrees in het dak of in de muur met papier of een lap. De marter zal in de meeste gevallen de prop naar zich toe trekken; de prop naar binnen betekent dat het dier naar buiten is en visa versa (Maanen, E. van & M. Hoksberg, 2008). Door te posten kan ook worden vastgesteld of de locatie incidenteel gebruikt wordt of dat dit een vaste verblijfplaats is.
3. Als laatste mogen in de periode maart-juli (richtlijn 1 maart tot 30 juni) geen toegangswegen worden afgesloten i.v.m. met de mogelijke aanwezigheid van jongen (art. 6.15.5 faunabeheerplan provincie Overijssel). Wanneer de overlast dusdanig ernstig is, (gevaar voor de volksgezondheid) dient door inspectie van een deskundige te worden vastgesteld dat er geen jongen aanwezig zijn.

Wegnemen van toegangswegen

Toegangswegen bestaan vaak uit allerlei soorten opstapjes en klimmogelijkheden aan het gebouw. Veel voorkomende mogelijkheden voor een steenmarter om op het dak of in een muur te komen zijn onder meer: klimplanten, bomen, zijmuurtjes, vuilcontainers (kliko's), auto's, houthokken, omheiningen, pergola's, carports of diepe groeven tussen de muurstenen. Vaak is er een makkelijke en weinig ingrijpende maatregel voorhanden om een toegangsweg op te heffen. Dit zijn maatregelen die bewoners zelf kunnen toepassen, mits wordt gehandeld volgens de randvoorwaarden.

Er zijn echter situaties waarbij meer ingrijpende maatregelen genomen moeten worden. Zijtakken naar het dak kunnen bv. worden gesnoeid en het rooien van een struik is wellicht nog acceptabel en doenlijk. Daarentegen is het vergunningsplichtig kappen van een boom dicht langs het huis bijvoorbeeld een ander verhaal. Ook is het verwijderen van bijvoorbeeld een pergola ongewenst en ondoenlijk. In deze moeilijke gevallen is het monteren van plastic of metalen kragen of manchetten rond boomstammen en steunberen meestal een oplossing.

Als alternatief kan ook geaard schrikdraad rond de paal worden gespannen, tevens los van obstructies. Wanneer een steenmarter tegen de muur kan klimmen, namelijk muren met diepe groeven tussen de stenen door ruw, verweerd of te weinig voegwerk, dan wordt een andere oplossing gevraagd. Vooral bij vooroorlogse gebouwen is dit vaak het geval. Doorzichtig en glad plexiglas, het spannen van schrikdraad, bijvoorbeeld op of langs omheiningen, in de dakgoot of onderlangs de dakrand.

Afdichten van entrees

Wanneer toegangswegen naar het gebouw niet effectief kunnen worden ontnomen dan wordt het noodzakelijk om zorgvuldig alle gaten en kieren waar de steenmarter met zijn spitse, slanke en flexibele lijf doorheen kan kruipen (vanaf 5 cm doorsnee) in kaart te brengen en vervolgens robuust en hermetisch te dichtten. Te denken valt o.a. aan het dichtten van gaten in daken en muren met specie, steen, hout, metaal of stevig gaas/rooster. Lichte optilbare dakpannen zouden vervangen kunnen worden met zware. Ook zou schrikdraad hier toegepast kunnen worden. Deze maatregelen moeten tenminste worden uitgevoerd door een gecertificeerd faunabeheerbeheerders. Het is mogelijk dat in het buitengebied van de gemeente Dalfsen de FBE van de Provincie Overijssel hierbij wordt ingeschakeld.

Weren van automarters

Er zijn diverse remedies beschreven om steenmarters uit auto's te weren. Er kan een rooster onder de motor worden gemonteerd. Het lassen van een metalen rooster onder de motor is, indien technisch mogelijk, een 100% effectieve methode om marters buiten de motorruimte te houden. Enkele autofabrikanten hebben reeds automodellen op de markt gebracht die volledig tot vrijwel marterbestendig zijn, o.a. met het afdichten van de onderkant van de motorruimte, het bundelen van kabels, het coaten van vatbare zachte onderdelen met hard materiaal, of het gebruik van coatings met een vieze smaak. Tevens is het parkeren op kippengaas ook een goede oplossing.

De meest effectieve en voor iedere automobilist betaalbare maatregel tegen automarters is de zgn. marterschokset (ook wel 'marterschrik' of –verjager genoemd). Dit apparaat is onder meer ontwikkeld op basis van experimenteel onderzoek door het Arbeitskreis Wildbiologie in Duitsland (Kugelschafter et al. 1997; Ludwig 1998). De set bestaat uit een elektrische module met metalen plaatjes die goed verdeeld in de motorruimte worden geplaatst. Door aansluiting op de accu wordt spanning opgebouwd die ontladend wordt wanneer een dier binnendringt en contact maakt met metalen motoronderdeel. Het dier krijgt dan een afschrikkende, maar verder ongevaarlijke elektrische schok. Het heeft dezelfde werking als schrikdraad. Een marter denkt dan in het vervolg twee keer na voordat hij nog een keer een auto bezoekt.

Een eenvoudige maatregel is het toepassen van een ribbelkous rondom de kabels die aangevreten zijn. Een ribbelkous wordt ook wel een kabelbeschermer of spiraalbuis genoemd. Dit is een harde kunststof spiraal die gemakkelijk om de kabel(s) heen wordt gebogen en bestendig is tegen het martergebit. Niet alle vatbare onderdelen zijn echter met dit materiaal te bedekken. Ribbelkous kost ca. € 1,50 per meter. Autogarages kunnen het in principe (op bestelling) inkopen en preventief of na een reparatie aanbrengen.

Het weren van roofmarters

De methoden die worden gebruikt om huismarters en automarters te weren kunnen met aanpassing ook worden gebruikt tegen roofmarters. Het spannen van schrikdraad is in hoge mate effectief tegen marters die bijvoorbeeld tegen het gaas van een volière kunnen klimmen. Daarnaast kunnen de volgende maatregelen worden gebruikt:

- Het 's nachts binnenhouden van huisdieren in hermetisch afgesloten en robuustehokken (geen gaten of open verblijven), ook tegen andere predatoren zoals: Huiskat, Vos, Bunzing en Bruine rat.
- Zorg rondom het verblijf voor afsluiting met stevig gaas met een maaswijdte van maximaal 25 mm. Het gaas dient verder L-vormig diep (min. 35 cm) en lang (idem) naar buiten toe omgeslagen te worden ingegraven.

Wegvangen van probleemmarters na ontheffing

Het wegvangen van steenmarters is een uiterste maatregel om overlast en/of schade weg te nemen. Daarnaast biedt het wegvangen geen zekerheid voor het terugkomen van steenmarters. Het wegvangen moet daarom altijd in combinatie met andere maatregelen gebeuren. Uit diverse onderzoeken blijkt dat leeggevallen leefplekken in korte tijd weer worden opgevuld door dezelfde of een andere steenmarter (Müskens & Broekhuizen 2005; Herr 2008). Voordat tot het wegvangen wordt overgegaan moeten eerst mitigerende maatregelen genomen worden. Mitigerende maatregelen zijn het voorzien in een alternatieve rust- of verblijfplaats door middel van een marterhuis of een nestkast geschikt voor marters. Bij het opheffen van een vaste rust- of verblijfplaats moet altijd één van deze voorbeelden worden geplaatst. Ook kan het aanleggen van takkenbossen en/of takkenrillen in de directe omgeving (max. 100m.) helpen als alternatieve verblijfplaats. Dit is echter afhankelijk van de omgeving en de huidige aanwezigheid van alternatieve verblijfplaatsen.

Indien steevast toch om één of andere onmachtige situatie wordt besloten om een dier weg te vangen en te verplaatsen, dan wordt aanbevolen dat binnen een straal van een kilometer te doen (Müskens & Broekhuizen, 2005).

6. Kosten

De gemeente heeft een adviesrol en advies aan de melder is gratis. De gemeente is juridisch de enige partij die gemachtigd is om steenmarters te vangen en weer uit te zetten op grond van een ontheffing. Bewoners hebben geen keuze en zijn aangewezen op de gemeente. Als bewoners moeten betalen voor advies is het risico aanwezig dat mensen zelf op ondeskundige manier gaan proberen de steenmarter te verjagen.

De kosten van de aan te brengen voorzieningen komen wel ten laste van de melder. Indien de melder het advies niet naleeft, zal de gemeente niet overgaan tot het vrijgeven van de ontheffing.

Eventuele kosten voortvloeiend uit het vangen en uitzetten van de steenmarters komen ten laste van de melder/eigenaar van het object.

Steenmarterbeheerplan
Gemeente Dalfsen
2017-2023

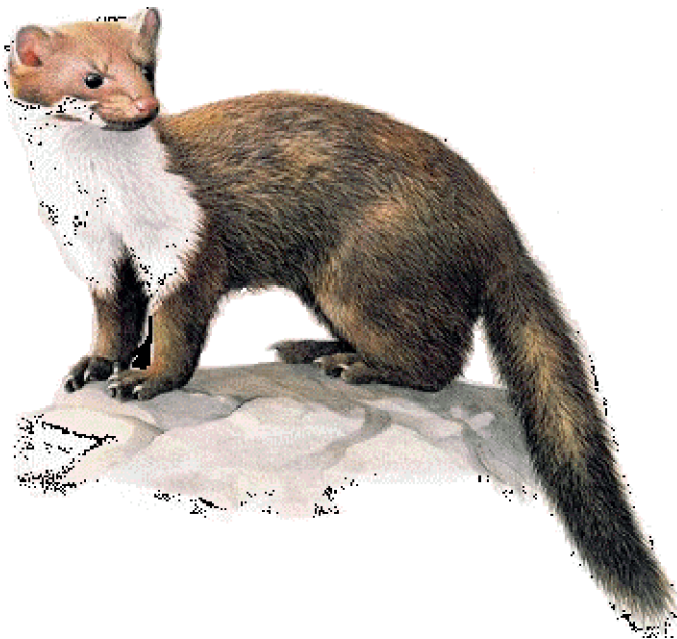
Bijlagen

Bijlage 1

Informatie over de steenmarter

De steenmarter ziet eruit als een kruising tussen een slanke huiskat en een grote eekhoorn op korte poten. Hij lijkt op de veel kleinere Wezel en Hermelijn. Van kop tot romp is hij doorsnee 37-52 cm. lang en hij kan 1,4 – 2,1 kilo zwaar zijn. Het mannetje (ram) is meestal flink (ca. 1,5 maal) groter en forser gebouwd dan het vrouwtje. Opvallend is de lange (20 tot 30 cm.) borstelharige pluimstaart. Op zijn rug en flanken heeft hij een zachte, glanzende en dikke donker- tot vaalbruine bovenharen met grauwwitte doorschijnningen van de wollige ondervacht. Over de keel en de borst is de vacht of bef gewoonlijk roomkleurig tot (vuil)wit en dit loopt meestal gegaffeld door tot aan de voorpoten.

De ogen van marters lichten groen op in het donker wanneer ze met een zaklamp worden beschenen.

Geluid

Steenmarters zijn hoofdzakelijk solitair en zwijgzaam. In sociaal verband kunnen ze echter een brommend, kek-kend, gniffelend, tokkend of morrend geluid maken. Daarnaast kunnen ze ook een krijsend geluid maken bij het paren, vechten of wanneer ze in het nauw zijn gedreven. Vaak maken spelende (jonge) dieren in gebouwen veel kabaal.

Sporen

Pootafdrukken, haren, prooi- en andere etensresten en keutels of latrines kunnen ook aangeven wanneer er een steenmarter in een gebouw aanwezig is.

De ovale en asymmetrische poot- met nagelafdrukken kunnen vooral duidelijk zijn in modder, in sneeuw en op fijnstof. Verder worden pootafdrukken, krab- of moddersporen achtergelaten tegen omheiningen, daklijsten, pergola's en op motorblokken.

Prooi- en etensresten bestaan veelal uit verspreide bij de spoel afgebeten veren, hele vleugels, stukgebeten of hele eieren en dieren die als voorraad zijn verstopt.

De meestal witgrijs tot zwartbruine keutels zijn variabel krom en langwerpig met spitse uiteinden en/of vlechtingen. De kruimelige keutels bevatten meestal haren, veerspoelen, botresten, pitten en/of zaden. Ze meten tussen 8 en 12 cm. lang en 10 tot 12 mm. dik. In tegenstelling tot de boommarter ruiken de verse keutels van de steenmarter bijzonder onaangenaam.

Marters hebben meerdere plaatsen waar zij zich kunnen verschuilen of rusten.

Vormen van overlast

Steenmarters kunnen een gebouw op verschillende manieren binnendringen en hier een vaste of tijdelijke verblijfplaats hebben. Via kelderopeningen, ventilatiegaten zonder roosters en vooral gaten in spouwmuren of in het dak. Een gat van 5cm. is voor een steenmarter al groot genoeg om doorheen te kruipen. Eenmaal binnen zit een steenmarter op zolders, vlieringen, in kruipruimtes, spouwmuren, dakbeschot, dakboeien en dubbele plafonds. Daarnaast zitten ze ook in bijgebouwen en bouwsels zoals schuren, houthokken, fietsenhokken. In een gebouw bestaat de overlast vooral uit kabaal en stank van ontlasting. Steenmarters zijn speelse dieren en maken duidelijk meer lawaai dan andere dieren in huis. Wanneer een steenmarter vroeg in de ochtend terugkomt, kan hij nog even spelen of ordent hij zijn slaapplek. Bij het spelen maken ze graag gebruik van steentjes, walnoten, tennisballen e.d. Vooral jongen maken veel lawaai. In de kraamperiode van maart tot juni kan er veel geluidsoverlast zijn.

Vervuiling door plaatselijke ophoping van prooiresen in combinatie met urine en ontlasting in spouw, tussenplafond, op de zolder of onder het dakbeschot kan leiden tot behoorlijke schade door het doorleken van mest in plafonds en muren, in gevallen tot binnenshuis. Dit gaat gepaard met een penetrante en moeilijk te verwijderen stank. Vaak is er dan ook sprake van bijkomend ongedierte, waaronder maden, bromvliegen, aaskevers, vlooiën en motten. Vooral in een marterkraamkamer kan zich een smerige bende voordoen, waarmee een vuilniszak gevuld kan worden. Soms kunnen gevaarlijke situaties ontstaan wanneer elektriciteitskabels worden aan- of doorgebeten waardoor er kortsluiting en mogelijk brand kan ontstaan. Tevens kunnen steenmarters schade veroorzaken aan gebouwen door te krabben en te bijten aan houten voorwerpen.

De steenmarter bezoekt regelmatig de auto als korte verblijf en schuilplaats. De marter zit dan vooral onder de motorkap waar sporen zoals geurvlagen, pootafdrukken, haren of haarballen gevonden kunnen worden. De meeste klachten komen echter voort uit de schade die de steenmarter onder de motorkap aanbrengt. Hij bijt namelijk regelmatig in rubber of plastic en daarbij kunnen diverse kabels worden beschadigd of zelfs worden doorgebeten. Daarnaast kan schade in de vorm van losgetrokken motoronderdelen, bobinekabel, etc. voorkomen.

De steenmarter is een roofdier en kan zich daarom vergrijpen aan kleine (huis)dieren. Dit roofgedrag komt echter sporadisch voor en verschilt per dier.

Enkele passages uit de Wet natuurbescherming die betrekking hebben op het beschermingsregime 'andere soorten' zoals de steenmarter.

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Artikel 3.15

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, en dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden aangewezen, die niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen, en die in het gehele land schade veroorzaken.
2. In zoverre in afwijking van de artikelen 3.3, tweede lid, 3.8, tweede lid, en 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, kan Onze Minister een vrijstelling van verboden als bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, tweede lid, 3.5, 3.6, tweede lid, en 3.10, eerste lid, verlenen voor de bestrijding door grondgebruikers van schadeveroorzakende vogels en dieren als bedoeld in het eerste lid.
3. Provinciale staten kunnen bij verordening vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, en dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid of 3.10, eerste lid, aanwijzen die:
 - a. niet bij algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het eerste lid, zijn aangewezen;
 - b. niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen, en
 - c. in hun provincie schade veroorzaken.
4. Provinciale staten verlenen bij verordening een vrijstelling als bedoeld in artikel 3.3, tweede lid, 3.8, tweede lid, 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, voor de bestrijding van schadeveroorzakende vogels en dieren als bedoeld in het derde lid uitsluitend aan grondgebruikers.
5. De vrijstelling, bedoeld in het tweede en vierde lid, wordt verleend voor handelingen op door de grondgebruiker gebruikte gronden, dan wel in of aan door hem gebruikte opstallen, ter voorkoming van in het lopende of daarop volgende jaar dreigende schade op deze gronden, in of aan deze opstallen, of in het omliggende gebied.
6. De schade, bedoeld in het tweede tot en met vijfde lid, heeft uitsluitend betrekking op:
 - a. door vogels veroorzaakte:
 - 1°. belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren, of
 - 2°. schade aan flora of fauna;
 - b. door dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, veroorzaakte:
 - 1°. schade aan de wilde flora of fauna, of natuurlijke habitats, of
 - 2°. ernstige schade aan vooral de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom, en
 - c. door dieren van soorten als bedoeld in 3.10, eerste lid, met uitzondering van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, veroorzaakte schade behorende tot bij de vrijstelling, bedoeld in het tweede lid, onderscheidenlijk de verordening, bedoeld in het vierde lid, omschreven categorieën van schade.
7. De grondgebruiker kan bij schriftelijke en gedagtekende toestemming de hem ingevolge het tweede tot en met vijfde lid toegestane handelingen door een wildbeheereenheid of anderen doen uitoefenen.
8. Alvorens Ons een voordracht tot vaststelling, wijziging of intrekking van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het eerste lid te doen, overlegt Onze Minister met de gedeputeerde staten van de provincies over het ontwerp daarvan.

Artikel 3.16

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, en dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden aangewezen, die niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen, en die in het gehele land overlast veroorzaken.
2. In zoverre in afwijking van de artikelen 3.3, tweede lid, 3.8, tweede lid, en 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, kan Onze Minister een vrijstelling van verboden als bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, tweede lid, 3.5, 3.6, tweede lid, en 3.10, eerste lid, verlenen voor de bestrijding van overlast binnen de bebouwde kom door gemeenten van vogels en dieren als bedoeld in het eerste lid.
3. Provinciale staten kunnen bij verordening vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, en dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid of 3.10, eerste lid, aanwijzen die:
 - a. niet bij algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het eerste lid zijn aangewezen;
 - b. niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen, en
 - c. in hun provincie overlast veroorzaken.
4. Provinciale staten kunnen bij verordening een vrijstelling als bedoeld in artikel 3.3, tweede lid, 3.8, tweede lid, 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, verlenen voor de bestrijding van overlast binnen de bebouwde kom door gemeenten van vogels en dieren als bedoeld in het derde lid verlenen.
5. De bestrijding van de overlast, bedoeld in het tweede en vierde lid, vindt uitsluitend plaats:
 - a. ingeval van vogels:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - b. ingeval van dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang.
 - c. in geval van andere soorten als bedoeld in artikel 3.10.

Artikel 3.17

1. Ten behoeve van de beperking van de omvang van een populatie van vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, of van dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, verlenen gedeputeerde staten ontheffing als bedoeld artikel 3.3, eerste, vierde en vijfde lid, 3.4, tweede lid, 3.8, eerste en vijfde lid, 3.9, tweede lid, of 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, indien deze beperking nodig is:
 - a. ingeval van vogels:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren, of
 - 4°. ter bescherming van flora en fauna;
 - b. ingeval van dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden en wateren en andere vormen van eigendom, of
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang, of
 - c. ingeval dieren van soorten als bedoeld in 3.10, eerste lid, met uitzondering van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid:
 - 1°. om de redenen genoemd in onderdeel b;
 - 2°. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, industrieterreinen of begraafplaatsen,
 - 3°. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren, en
 - 4°. in het algemeen belang.

2. Een ontheffing als bedoeld in het eerste lid wordt verleend aan een faunabeheereenheid, die handelt overeenkomstig het daartoe vastgestelde en goedgekeurde faunabeheerplan.
3. De faunabeheereenheid kan bij schriftelijke en gedagtekende toestemming de haar ingevolge het eerste en tweede lid toegestane handelingen door een wildbeheereenheid of anderen doen uitoefenen.
4. In afwijking van het tweede lid kan een ontheffing ook aan een wildbeheereenheid of aan anderen dan een faunabeheereenheid worden verleend, indien de noodzaak ontbreekt voor verrichting van de handelingen door tussenkomst van een faunabeheereenheid.
5. In afwijking van artikel 3.12, eerste lid, en het tweede lid kan een ontheffing worden verleend voor handelingen die niet op grond van een faunabeheerplan worden verricht, indien de noodzaak ontbreekt voor een faunabeheerplan, gelet op de specifieke kenmerken van de desbetreffende diersoort dan wel de aard of omvang van te verrichten handelingen.

Artikel 3.18

1. Gedeputeerde staten kunnen aan faunabeheereenheden of wildbeheereenheden, aan andere samenwerkingsverbanden van personen, of aan personen opdracht geven om, in afwijking van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 3.1, 3.4, eerste lid, 3.5, 3.9, eerste lid, en 3.10, eerste lid, de omvang van een bij de opdracht aangeduide populatie van vogels of van dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, te beperken als dat nodig is om de onderscheidenlijke redenen, genoemd in artikel 3.17, eerste lid, onderdelen a, b en c. De artikelen 3.3, vierde en vijfde lid, 3.8, vijfde lid, en 3.10, tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing op die opdracht.
2. Gedeputeerde staten kunnen ten aanzien van één of meer van de door hen krachtens het eerste lid aangewezen personen of groepen van personen bepalen dat zij, ter uitvoering van de opdracht, bedoeld in het eerste lid:
 - a. toegang hebben tot gronden, zo nodig met behulp van de sterke arm, of
 - b. handelen overeenkomstig een vastgesteld en goedgekeurd faunabeheerplan.
3. Gedeputeerde staten kunnen bepalen wat met de ingevolge het eerste lid bemachtigde dieren gebeurt.
4. Het eerste tot en met derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op het beperken van de omvang van populaties van dieren die zijn aan te merken als exoten of van verwilderde dieren.

N.B. Dit Faunabeheerplan gaat nog uit van de Flora- en Faunawet, waarin ook het verstoren van soorten zoals de steenmarter nadrukkelijk verboden was. In de Wet Natuurbescherming is dit geschrapt. Het nieuwe Faunabeheerplan dat door de provincie wordt opgesteld zal, behalve op het punt van verstoren, inhoudelijk niet afwijken, zo meldt een medewerker van de provincie.

Verder wordt de ontheffing die aan Kampen is verleend in 2013 abusievelijk niet genoemd.

21 Steenmarter (*Martes foina*)

21.1 Algemeen

De Steenmarter is een beschermde diersoort die in Oost-Nederland veel voorkomt. Het dier leeft onder meer in de bewoonde omgeving en zorgt soms voor overlast en schade aan gebouwen en voertuigen. Voor het verstoren van het leefgebied van de Steenmarter is een ontheffing nodig van de Flora- en faunawet. De provincie is het bevoegd gezag voor het verlenen van deze ontheffing.

Als een Steenmarter zich vestigt in een woning of ander gebouw gaat dat gepaard met schade aan isolatie- en afwerkmateriaal of lawaai- en geuroverlast. En bij auto's om beschadigde kabels. Voor het bestrijden van de overlast van deze beschermde diersoort moet eerst ontheffing worden aangevraagd. De meeste overlast van Steenmarters vindt plaats binnen de bebouwde kom.

21.2 Verspreiding

De Steenmarter wordt vaak een cultuurvolger genoemd. Op veel plaatsen lijkt hij gebonden aan bebouwde gebieden en cultuurlandschappen. De soort komt door zijn grote aanpassingsvermogen echter in vrijwel alle biotopen voor. Voedsel en dekking zijn bepalend voor de habitatkeuze van de Steenmarter.

De ontwikkeling in de 20e eeuw tot heden worden gekenmerkt door:

- Eerst 80 jaar gestage afname. (1900 – 1978).
- Herstel in begin jaren 80 (1978 – 1984).
- Duidelijke toename vanaf 1985 - heden.

Als we kijken naar de ontwikkeling van het aantal Steenmarters in Duitsland en Denemarken dan is het de verwachting, dat de soort zich zal gaan stabiliseren (mededeling D. Klees, Steenmartersymposium Arnhem 11 november 2013). De uitbreiding van de populatie richting West-Nederland zal naar verwachting nog wel doorgaan.

21.3 Provinciaal beleid

21.3.1 Provinciale vrijstelling

De Steenmarter staat niet op de provinciale of landelijke vrijstellingenlijst

21.3.2 Ontheffing op basis van artikel 68 Flora- en faunawet

In de Beleidsregels van de provincie (2008) staat over de Steenmarter dat ter voorkoming en bestrijding van schade of belangrijke overlast door Steenmarters in gebouwen en daarbij horende roerende zaken, de provincie het voornemen heeft zich te beperken tot ontheffingen voor het wegvangen van dieren, in combinatie met preventieve maatregelen door de eigenaar of gebruiker van de gebouwen: eigenaren / gebruikers moeten schade / overlast zelf voorkomen (indien deze schade of overlast voor hen niet aanvaardbaar is).

De provincie gaat er van uit dat bij het wegvangen van Steenmarters sprake zal zijn van een planmatige aanpak, waarbij binnen het leefgebied van de betreffende dieren vervangende nestgelegenheden worden gecreëerd. Deze planmatige aanpak moet in samenspraak met of door de faunabeheereenheid (in het buitengebied) of de gemeente (voor binnen de bebouwde kom) worden vormgegeven.

21.4 Doelstelling beheer

De faunabeheereenheid richt op een planmatige aanpak van Steenmarteroverlast in het buitengebied.

21.5 Overlast historie afgelopen 5 jaar

21.5.1 Steenmarteroverlast

Steenmarters zijn erg mobiele dieren. Zij verkennen hun territorium intensief. Op zoek naar geschikte nestplaatsen worden holtes in gebouwen en voertuigen verkend. Holtes met een diameter groter dan 4 cm zijn toegankelijk voor Steenmarters.

Overlast kan bestaan uit:

- Geluidsoverlast veroorzaakt door 's-nachts lopen en spelen van Steenmarters op zolders en ruimtes boven plafonds.
- Stank van urine en voedselresten veroorzaakt door verblijf van Steenmarters in een gebouw.
- Schade aan rieten dak, isolatie of plafonds door Steenmarters vanwege verkenning van de omgeving of nestbouw.
- Schade aan leidingen van auto's door Steenmarters vanwege verkenning van de omgeving.

Bij de meeste gemeenten in Oost-Nederland komen jaarlijks meer dan tien klachten binnen over Steenmarters. Omdat de verspreiding van Steenmarters zich naar het westen toe uitbreidt, is de verwachting dat meer gemeenten met Steenmarteroverlast te maken gaan krijgen. Als een gebied eenmaal bewoond is, blijft het aantal dieren stabiel. Er is dus geen verband tussen aantal dieren en mate van overlast. Wel blijkt dat er in sommige gebieden meer overlast optreedt dan in andere. Bijvoorbeeld verschillende auto's met beschadigde leidingen. Dit wordt toegeschreven aan specifiek gedrag van individuele dieren.

21.5.2 Verleende ontheffingen vorige beheerplanperiode

Er zijn in de afgelopen beheerplanperiode geen ontheffingen verleend aan de faunabeheereenheid voor schadebestrijding in het buitengebied.

Er zijn wel ontheffingen verleend aan de volgende gemeenten voor overlast binnen de bebouwde kom:

- 17 december 2012 Gemeente Raalte.
- 6 augustus 2013 Gemeente Olst-Wijhe.
- 13 november 2013 Gemeente Dalfsen.

De ontheffingen zijn verleend voor het vangen van Steenmarters in en om gebouwen binnen de bebouwde kom van de gemeente, met gebruikmaking van een vangkooi/kastval, ter voorkoming en bestrijding van schade of belangrijke overlast.

21.6 Plan van aanpak

Alle maatregelen die bedoeld zijn om gebouwen of voertuigen ontoegankelijk te maken voor Steenmarters, voor zover het niet gaat om vaste verblijfplaatsen en mits uitgevoerd wanneer de dieren niet in het betreffende gebouw aanwezig zijn, worden ze door de faunabeheereenheid als niet verontrustend beschouwd. Deze zijn dan ook niet ontheffingsplichtig.

21.6.1 Verstoring

Wanneer overlast optreedt als gevolg van een vaste verblijfplaats is het van groot belang dat wordt vastgesteld of de dieren actueel in het gebouw aanwezig zijn. Het ontoegankelijk maken van gebouwen is alleen effectief en diervriendelijk uit te voeren wanneer de dieren zich buiten het gebouw bevinden. Ontheffing wordt in deze gevallen aangevraagd voor verstoring en het ontoegankelijk maken van vaste verblijfplaatsen in perioden dat de dieren niet aanwezig zijn.

21.6.2 Verstoring en vangen

Ontheffing wordt aangevraagd voor verstoring en het ontoegankelijk maken van vaste verblijfplaatsen en het vangen en in de directe omgeving loslaten bij zware overlast en gevaar voor de volksgezondheid. Hieronder wordt begrepen: overlast als gevolg van geluids- en geurhinder aan woningen, kantoren en publieke gebouwen waardoor deze gebouwen niet meer voor de bedoelde functie bruikbaar zijn. Overlast aan schuren en stallen komt niet voor maatregelen in aanmerking. Gezien de functie van deze gebouwen kan er geen sprake zijn van zware overlast en gevaar voor de volksgezondheid. De gebruiker heeft hier de keuze: goed afsluiten of Steenmarters tolereren. De optie van doden wordt niet aangevraagd, omdat dit in strijd is met het beleid van de provincie Overijssel.

21.6.3 Schade aan voertuigen

Geen ontheffing wordt aangevraagd voor verstoring, vangen of doden van Steenmarters in geval van schade aan voertuigen. Deze maatregelen zijn niet effectief om schade te voorkomen. Alle preventieve maatregelen voor het weren van Steenmarters bij voertuigen kunnen zonder ontheffing worden getroffen.

21.7 Effecten schadebestrijding

21.7.1 Effectiviteit schadebestrijding

Ervaren van het verstoren en wegvangen Steenmarters zijn positief. In veel gevallen is de lokale overlast opgelost. Vaak is het nog wel noodzakelijk om extra maatregelen te treffen om herhaling (vestiging) in de nabije toekomst te voorkomen.

21.7.2 Effecten op de gunstige staat van instandhouding

Er worden geen dieren gedood en er worden geen kraamplaatsen aangetast. Er is dus geen effect op gunstige staat van instandhouding van de soort. Het aantal Steenmarters neemt in landelijk nog steeds toe.

21.8 Plaats en periode inzet van de beheermaatregelen

21.8.1 Ontheffing na melding overlast in buitengebied

Ontheffing wordt na een melding van Steenmarteroverlast aangevraagd door de faunabeheereenheid voor:

- Verstoren van Steenmarters (zie 21.6.1).
- Verstoren en vangen van Steenmarters met gebruikmaking van een vangkooi/kastval (zie 21.6.2).
- Voor de locatie waar de overlast is vastgesteld.
- Ontheffing voor de duur van het faunabeheerplan.
- Ontheffinggebruikers hebben de cursus 'Steenmarter' bij het Kenniscentrum Dierplagen (KAD) te Wageningen met goed resultaat hebben gevolgd of zijn gecertificeerd door de Stichting Vakopleiding Ongediertebestrijding of een vergelijkbare opleiding. *
- Wettelijk belang: Art. 68 lid 1 onder e. met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. Vastgelegd in artikel 4 van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren, zijnde: 'De voorkoming en bestrijding van schade of belangrijke overlast veroorzaakt door Steenmarters aan gebouwen of zich daarin en daarbij bevindende roerende zaken.'

21.9 Samenvatting

Bij meldingen van overlast van Steenmarters in het buitengebied zal de faunabeheereenheid ontheffing aanvragen voor het opzettelijk verstoren van Steenmarters en in bijzondere gevallen het vangen van Steenmarters. De personen die belast zijn met de uitvoering dienen wel te beschikken over de kennis over het bestrijden van Steenmarteroverlast.

Bijlage 4

Gecertificeerde medewerkers

Binnen de gemeente Dalfsen zijn twee medewerker buitendienst verantwoordelijk voor het afhandelen van meldingen over ongediertebestrijding. Zij hebben de cursus marterachtigen gevolgd. Ze zijn echter niet gecertificeerd om de ontheffing te gebruiken.

Deze geschoolde medewerkers ongediertebestrijding zijn:

- Dhr. A. Prins – Uitvoer gemeente Dalfsen zuid
- Dhr. R. Bredewold – Uitvoer gemeente Dalfsen noord

Bijlage 5 Procedure melding overlast

Actie	Uitvoerende	Beschrijving
Melding over overlast van steenmarters	KCC	De procedure start met de ontvangst van een melding overlast van steenmarters.
Invoeren verzoek om advies	KCC	Meldgegevens invoeren en klaarzetten voor afdeling openbare ruimte
Doorzenden melding	KCC stuurt melding door naar medewerker buitendienst en afschrift naar beleidsmedewerker	Doorzenden melding per email.
Registreren melding	medewerker buitendienst	Informeren over maatregelen die melder zelf mag nemen en welke werende maatregelen uitgevoerd moeten worden door een gecertificeerd faunabeheerbedrijf.
Indien gebruik van de provinciale ontheffing nodig is, wordt melding bij de provincie gedaan.	beleidsmedewerker	Als blijkt dat er sprake is van ernstige overlast of schade en daardoor ingrijpende maatregelen genomen moeten worden wordt gebruik gemaakt van de provinciale ontheffing. De beleidsmedewerker meldt dit bij de toezichthouder van de provincie
Treffen maatregel	Extern gecertificeerd faunabeheerbedrijf	Als blijkt dat er sprake is van ernstige overlast of schade en daardoor ingrijpende maatregelen genomen geeft de medewerker contactinformatie over gecertificeerde faunabeheerbedrijven door aan de bewoners. Bewoners kunnen hierna contact opnemen met de gecertificeerde faunabeheerbedrijven voor een prijsopgave.
Archivering en afmelden melding	Afdeling Openbare Ruimte	De medewerker buitendienst of de beleidsmedewerker van de afdeling Openbare Ruimte vult het laatste deel van het meldingsformulier in en archiveert de melding in het digitale archief.

Bijlage 6

Formulier rapportage

Formulier rapportage behandeling melding overlast steenmarters

Algemeen:

Heer of mevrouw: _____

Bedrijfsnaam: _____

Straat en nummer: _____

Postcode en plaats: _____

Telefoon: _____

E-mail: _____

Meldlocatie:

Straat en nummer: _____

Beschrijving: _____

Melding ontvangen op: _____ (datum)

Korte omschrijving inhoud van de melding:

Contact opgenomen op: _____ (datum)

Registratie na telefonisch contact:

Aard en mate van overlast: _____

Beschrijving toegangsmogelijkheden:

Advies aan eigenaar/bewoner:

Registratie bij gebruik ontheffing:

Steenmartercursus KAD
Kenniscentrum Dierplagen (KAD)
Nudepark 145
6702 DZ Wageningen
Tel: 0317 - 419660
Internet: www.kad.nl
Email: info@kad.nl

Provincie Overijssel
Team Vergunningverlening
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Tel: 038-4997696
De heer A.G. van der Wal

Bedrijven die huismarter problemen oplossen

Kalshoven Dienstverlening
De Singel 14
7722 RR Dalfsen
Tel: 0529-431207
Email: info@kalshovendalfsen.nl
Internet: <http://kalshovendalfsen.nl/>

Wagenaar ongediertebestrijding
Contactpersoon: J. Wagenaar
Hamelweg 10a
8131 RV Wijhe
Tel. mob: 06-10082028
Tel: 0570-521652
Email: info@obwwijhe.nl
Internet: www.obwwijhe.nl

Ongedierte Bestrijding Nederland (gecertificeerde behandeling huismarters)
Contactpersoon: J. Visser
Handelsweg 6
8061 RL Hasselt
Tel: 088-8888626
Email: info@obn.eu
Internet: <https://obn.eu/>

Trentelman Valkerij & Faunabeheer
Contactpersoon: A. Trentelman
Oude Hengelseweg 88
7622 HX Borne
Tel: 074 - 266 38 24/06-54337970
Email: info@trentelmanvalkerij.nl
Internet: www.trentelmanvalkerij.nl

Kennisorganisaties zoogdierstudie en –bescherming

Zoogdierverseniging
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
Tel: 024-74 10 500
Email: info@zoogdierverseniging.nl
Internet: <http://www.zoogdierverseniging.nl/>

Stichting Das&Boom Opvang en Advies
Rijksstraatweg 174
6573 DG Beek-Ubbergen
Tel: (024) 684 22 94
Email: info@dassenboom.nl
Internet: www.dassenboom.nl

Faunabeheereenheid Overijssel
Van Twickelostraat 13
7411 SC Deventer
Tel: 0570 – 746017
Email: info@fbeoverijssel.nl
Internet: <http://overijssel.faunabeheereenheid.com/>

Melding illegale steenmartervervolgning

AID Inspectie Noord en Oost (inclusief Overijssel)
Assendorperdijk 2
8012 EH Zwolle
Tel: 038-4218157

Online steenmarterinformatie

<http://www.steenmarterinfo.nl/>
<http://www.desteenmarter.nl/>
<https://nl.wikipedia.org/wiki/Steenmarter>
<http://www.zoogdierverseniging.nl/steenmarter>

Gemeentelijke aanpak bij overlast van de steenmarter

Meldingen van steenmarteroverlast in- of rond uw huis kunnen worden gemeld bij het KlantContactCentrum van de gemeente Dalfsen. Zij geven de meldingen door aan de plaagdierenbestrijder(s) van de gemeente. Signalering van de steenmarter hoeft niet aan de gemeente doorgegeven te worden.

Verzoek om advies kan worden doorgegeven via de algemene contactgegevens van de gemeente:

14 0529

gemeente@dalfsen.nl

Nadat de melding is ontvangen neemt de plaagdierenbestrijder van de gemeente indien gewenst contact op met de melder voor telefonisch advies of voor een afspraak op locatie voor advies. Tijdens deze afspraak beoordeelt de plaagdierenbestrijder de situatie en adviseert hij de melder/ eigenaar hoe hij/zij om kan gaan met de overlast. Bijvoorbeeld op welke manier er werende maatregelen genomen kunnen worden om het object steenmarter proof te maken.

Vangen en uitzetten van steenmarters

Wanneer de volksgezondheid en/of de veiligheid in het geding is mag er gebruik gemaakt worden van de ontheffing van de provincie Overijssel voor het vangen en uitzetten van steenmarters.

Binnen de gemeentegrenzen zijn er twee instanties bevoegd voor het verstrekken van de ontheffing, hierbij geldt de volgende verdeling:

Gemeente Dalfsen, binnen de bebouwde kom

In het steenmarterbeheerplan van de gemeente zijn toetsingscriteria opgenomen wanneer de gemeente gebruik maakt van de provinciale ontheffing. De ontheffing wordt alleen gebruikt bij overlast van huisdarters en mits de overlast voldoet aan de toetsingscriteria uit het beheerplan.

Faunebeheereenheid Overijssel, buiten de bebouwde kom

Nadere informatie over de faunebeheereenheid is te vinden op de website: <http://overijssel.faunebeheereenheid.com/>

Mocht er gebruik gemaakt worden van de provinciale ontheffing worden de volgende acties ondernomen:

Op een afstand van 100 meter van de verblijfsplaats wordt een aantrekkelijke nestgelegenheid gemaakt, de kosten hiervoor komen ten laste van de aanvrager

Na toestemming van de provinciaal toezichthouder worden de dieren gevangen door een gecertificeerd faunabedrijf met een vangkooi en worden de dieren op een afstand van maximaal 100 meter losgelaten. Het uitzetten van de steenmarter buiten zijn territorium is zinloos. Zijn plaats zal spoedig worden ingenomen door een andere steenmarter. Eventuele kosten komen voor rekening van de aanvrager.

Kanttekening: Mocht het gaan om een steenmartervrouwtje met jongen dan kan er geen gebruik gemaakt worden van de provinciale ontheffing.

